

Scanpeat – en del av Mullmäster

Täcktillstånd, klimat- och miljöfrågor och okunskap. Den svenska torvbranschen har en hel del utmaningar och har så haft i många år. Ett företag som kämpar på och tror på en framtid för torv som odlingssubstrat är familjeföretaget Mullmäster som förvärvade Scanpeat för drygt fem år sedan.

AV ANN RICHARDSSON

Scanpeat i småländska Strömsnäsbruk ägdes tidigare av en grupp torvproducenter som producerar och bearbetar blocktorv, bland annat Mullmäster. År 2015 köptes de andra delägarna ut och nu

drivs Scanpeat med Eric Hjalmarsson som platsansvarig. Han är andra generationen i familjeföretaget som producerat odlingssubstrat långt tillbaka i tiden i liten skala.

– Min far, Anders startade Mullmäster i mitten på 1980-talet och har sakta utvecklat företaget, säger Eric Hjalmarsson.

Hans bror, John också är verksam i företaget och då främst i Aneby Bark AB. Det är ett av företagen som

Anders Hjalmarsson äger förutom Mullmäster och som främst säljer täckbark till frilandsodling. Än är det inte dags för generationsväxling och Eric som beskriver sig själv lite som ”spindeln i nätet” tycker att det är en bra ägarlösning.

Han själv har mer eller mindre växt in och med verksamheten. Efter gymnasieutbildning inom ekonomi och handel började han arbeta inom företaget och har idag både kund-, transport- och produktionsansvar.

– Vi tycker om att arbeta tillsammans, ler han.

En säsong med blöt vår

Mullmäster har tillstånd för totalt ett 10-tal torvtäckter, i Aneby och runt Jönköping, kring Växjö och vid Vara och Falköping. En av de största täkterna finns dock i Strömsnäsbruk med

Eric Hjalmarsson är nöjd med året skörd av blocktorv.

Torvtäkten utanför Strömsnäsbruk är i början av september full av blocktorv som förvaras under väderbeständig presenning för att torka innan det är dags för vidareförädling.

Ett färdigblandat substrat som kontrollerats går vidare in i fabriken för att packas och därefter levereras ut till odlare runt om i världen.

200–250 hektar blocktorv. Där har Scanpeat sin anläggning för produktion av olika torvfraktioner för yrkesodling och blandningar som säljs i bulk, storsäck/bal och en mindre del i småsäckar. Många blandningar är efter kundernas önskemål kring andel näring, fraktion och så vidare. Ute på den stora täkten, som ligger precis bredvid kontor, lager och fabrik, har det skördats torv hela sommaren.

– Vi är nöjda med den här säsongen, men den var ganska kort. Normalt börjar vi skörda i början av maj men det var för blött så det blev först senare i maj och då får vi hålla på längre in i september, konstaterar Eric.

Blocktorv och skörd

Det är ljus och en inte alltför humifierad torv som skördas som blocktorv. Den skärs i block med en specialbyggd maskin och lyfts upp under sommar och tidig höst. Blocken staplas för hand av säsongsanställda i stackar på last-

ballar i botten. Det sker på ett särskilt sätt för att få god luftcirkulation mellan blocken så att de torkar. Blocktorven skyddas därefter med svarta presenningar mot fukt och regn.

– Det är ett hantverk, säger Eric och konstaterar att de klarat sig bra med att få säsongspersonal från främst Rumänien under Covid-19. Men det har inte varit lätt.

Anställningar sköts delvis via entreprenörer.

När det gäller tillstånd för torvtäkt så anlitar Scanpeat och Mullmäster en konsult. Tillståndsprocesserna är omfattande, kostsamma och tar väldigt lång tid, mellan 5–10 år och och det är, enligt Eric oerhört svårt att få tillstånd. Torvbruket i Sverige är mycket kontrollerat genom lagstiftning och andra myndighetskrav och sker bara på redan dikad torvmark med låga eller inga naturvärden.

– Det är hela tiden en pågående process, säger Eric.

Viktigt med kunskap

Han konstaterar att det också skiljer sig åt, främst kunskapsmässigt mellan olika myndigheter och därför har de vid ett flertal tillfällen bjudit in till studiebesök. Tanken är att sprida information om torvbruk för att kunna fortsätta skörden på dikad torvmark och visa hur betydelsefull den svenska torven är för vår livsmedelsförsörjning.

– Jag är övertygad om att torv behövs även i framtiden, men det kan också komma in andra cirkulära material som vi kan blanda torven med för att vi ska kunna leva och äta som vi gör idag.

Eric framhåller att för att få torvtäkts-tillstånd så måste marken efterbehandlas efter skörd. Efterbehandlingen gör att växtgasutsläppen upphör och att nya värdefulla naturmiljöer skapas.

– Detta sker på torvföretagens bekostnad och är en viktig insats som vi och alla andra torvföretag gör, säger Eric.

Han hoppas också att kunskapen

Lackalänga Trädgård

Perenner • Kryddväxter • Prydnadsgräs

046-71 05 45 / info@lackalangaträdgard.se

Blåbärsplantor

FALL CREEK SORTERNA/GENETIK:

Calypso®-S-, Duke, Draper®-S-, Liberty®-S-, Aurora®-S-, Cargo®-S-, Clockwork®-S-, Last Call®-S-, Top Shelf®-S-, Valor®-S- • exklusiv i 7,5 l krukor

BLÅBÄRSTRY/HASKAP: Boreal Beauty, Boreal Blizzard, Honeybee, Vostorg

HEINZCLASEN
BLAUBEERKULTUREN

Heinz Clasen Containerbaumschulen GmbH • Dorfstraße 45 • D-25499 Tangstedt

info@clasen-blaubeeren.de • www.clasen-blaubeeren.de • +49 (0) 4101 / 55 32 67

Sphagnum-mossa lever i fuktiga miljöer och multnar inte bort efterhand utan bildar torv tillsammans med andra växt-delar i en vattenfylld syrefri miljö.

ökar och att fler inser att mycket av de bär och grönsaker vi äter idag inte kunnat odlats utan ett substrat med torv.

– Vi skördar i Sverige cirka fyra miljoner kubikmeter torv per år och det är en tillväxt på 20–40 miljoner kubikmeter torv per år, säger han och menar att man måste se till helheten.

Bland annat att redan dikad torvmark läcker växthusgaser och genom ett miljöanpassat torvbruk med den obligatoriska efterbehandlingen binder torven in växthusgaser. Även plantorna binder in växthusgaser när de växer i torvbaserad jord.

Export och kvalitet

En stor del av produktionen går på export och det till olika länder runt om i världen och frakten går med lastbil eller båt beroende på destination.

– Mullmästar och Scanpeat har samma typer av kunder, det är yrkesodlare, jordfabriker i Europa och som

råmaterial, berättar Eric.

En viktig del i kvalitetsarbetet och som ett konkurrensmedel är att vara certifierad enligt RHP Horticulture. Det innebär bland annat att blocktorven inte innehåller något ogräs och att produktionen kontrolleras kontinuerligt.

– Det är viktigt för oss att säkerställa kvalitén och att vara med i utvecklingen. säger Eric som just den här dagen har besök av Marco Zevenhoven från Nederländerna och RHP Horticulture.

Han är på plats för att ta en titt på odlingen och att utbilda Scanpeats två säljare, Anders Håkansson och Mats Kron om nya material, regler för gödsel, nya mätmetoder med mera.

– Det är en styrka för oss att tillhöra RHP som befinner sig i odlingens Mecka, Nederländerna och har kunskap som gör att vi kan ta del av vad som händer och vara med i framkant, avslutar Eric Hjalmarsson. •

Förra årets skörd eller den som skördats under tidig vår lastas på en specialbyggd vagn för transport till anläggningen där den får ligga under tak fram till att den ska siktas.

När blocktorven torkat siktas den i olika fraktioner, här den lite större i 24–40 millimeter.

Läs mer

Läs mer om vad torv är och vad den används till på sidan 33.

TRÄDGÅRDSUTBILDNINGAR

- **Kvalificerad trädgårdsmästare**
– hållbar utemiljöförvaltning
14 mån, 100%, distans med träffar, start jan 2022. **Fullt.**
- **Kvalificerad trädgårdsanläggare**
14 mån, 100%, distans med träffar, start jan 2022. **Fullt.**
- **Ekosystemtjänster i praktiken**
– inom skötsel och anläggning
20 veckor, 50%, distans med träffar.
Enstaka platser kvar.
- **Dagvattenhantering i utemiljö**
20 veckor, 50%, distans med träffar,
Enstaka platser kvar.

AKADEMI
BÅSTAD
YRKESHÖGSKOLA

Välkomna

akademi.bastad.se tel 0431-772 18